

SREDNJI VEK - ŽIVLJENJE V MESTIH (utrjevanje)

M. Pavlin, OŠ Stopiče, PŠ Podgrad

Mnoga naša mesta so bila zgrajena v srednjem veku. Najstarejša slovenska mesta so tako poleg Pirana še ptuj, Kamnik, Škofja Loka, Kranj, Kostanjevica na Krki.

Radovljica

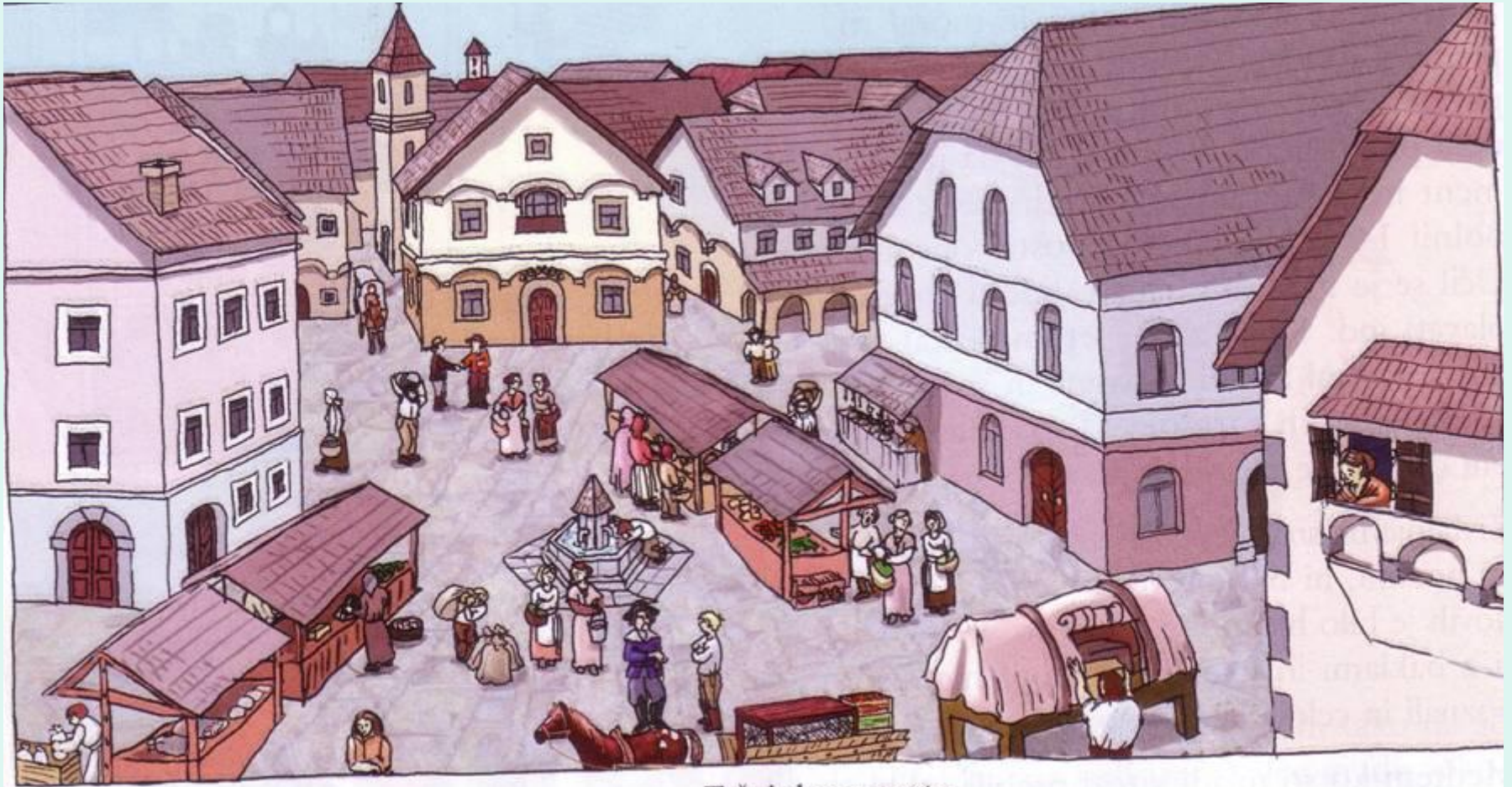

Maribor

Prva mesta so nastala ob pomembnih VODNIH ali KOPNIH poteh. Tam so se zbirali obrtniki in trgovci ter prodajali ali menjavali svoje izdelke. Pogosto so bili v bližini tudi gradovi. Lastnik gradu je trgovcem in obrtnikom dovolil, da so si na teh krajih zgradili hiše. **Nastala so prva mesta, ki so jih obdali z obzidjem.**

Prebivalci mesta so bili obrtniki in trgovci, vojaki. Tem so služili hlapci in dekle. V mesto so prišli tudi berači.

Tržni dan v mestu

Mestni prostor je bil omejen, zato so hiše gradili tesno druga ob drugi. Zgrajene so bile iz kamna in lesa, zato je večkrat prihajalo do požarov. Ulice so bile ozke in blatne, saj so prebivalci mesta vse svoje odpadke, tudi iz nočnih posod, metali na ulico.

Zato je v mestih smrdelo, razmnoževale so se podgane in miši. Ljudje so se malo umivali in širile so se zelo nevarne bolezni, ko je npr. kuga. Premožni meščani so zato po mestu jezdili, se vozili s kočijo, uporabljali nosilnice. Revnejši so si naredili visoke lesene cokle ali pa so uporabljali hodulje.

Da so se meščani počutili varnejše pred napadalci, so mesto obdali z obzidjem. Dodali so še stražne stolpe. V mesto so vodila mestna vrata, ki so jih zaradi varnosti zvečer zapirali.

Pogled na srednjeveško mesto od zgoraj navzdol

Osrednji del mesta je mestni trg z **mestno hišo** in **zvonikom** ter **vodnjak**. Z zvonenjem so sklicevali meščane na trg. S stopnic mestne hiše so **klicarji** razglašali pomembne novice.

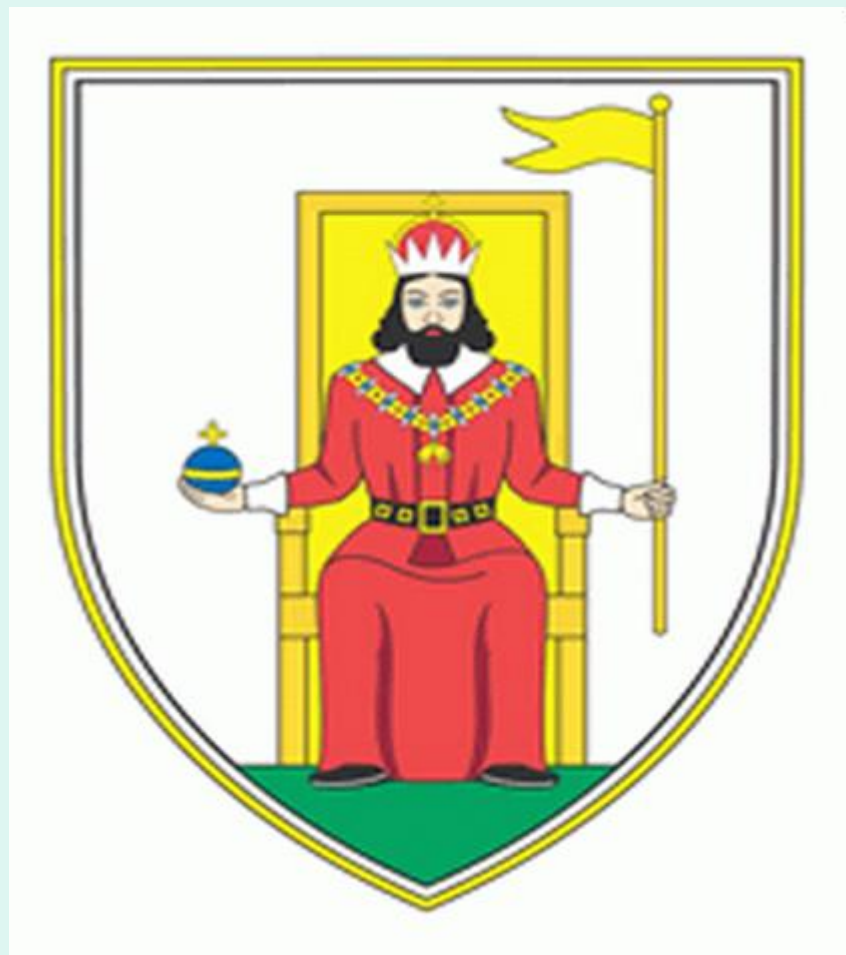
mestni vodnjak

Mestna hiša v Novem mestu - ROTOVŽ

Vsako mesto je imelo svoj grb in mestni pečat.

Grb Novega mesta v srednjem veku

Grb Novega mesta danes

Mestni župan je s pomočniki skrbel za red in mir v mestu, goljufive obrtnike so ponekod namakali v reki, prehude klepetulje so zaprli v sramotilno kletko, tatove in razgrajače pa izpostavili na sramotilni steber ali PRANGER.

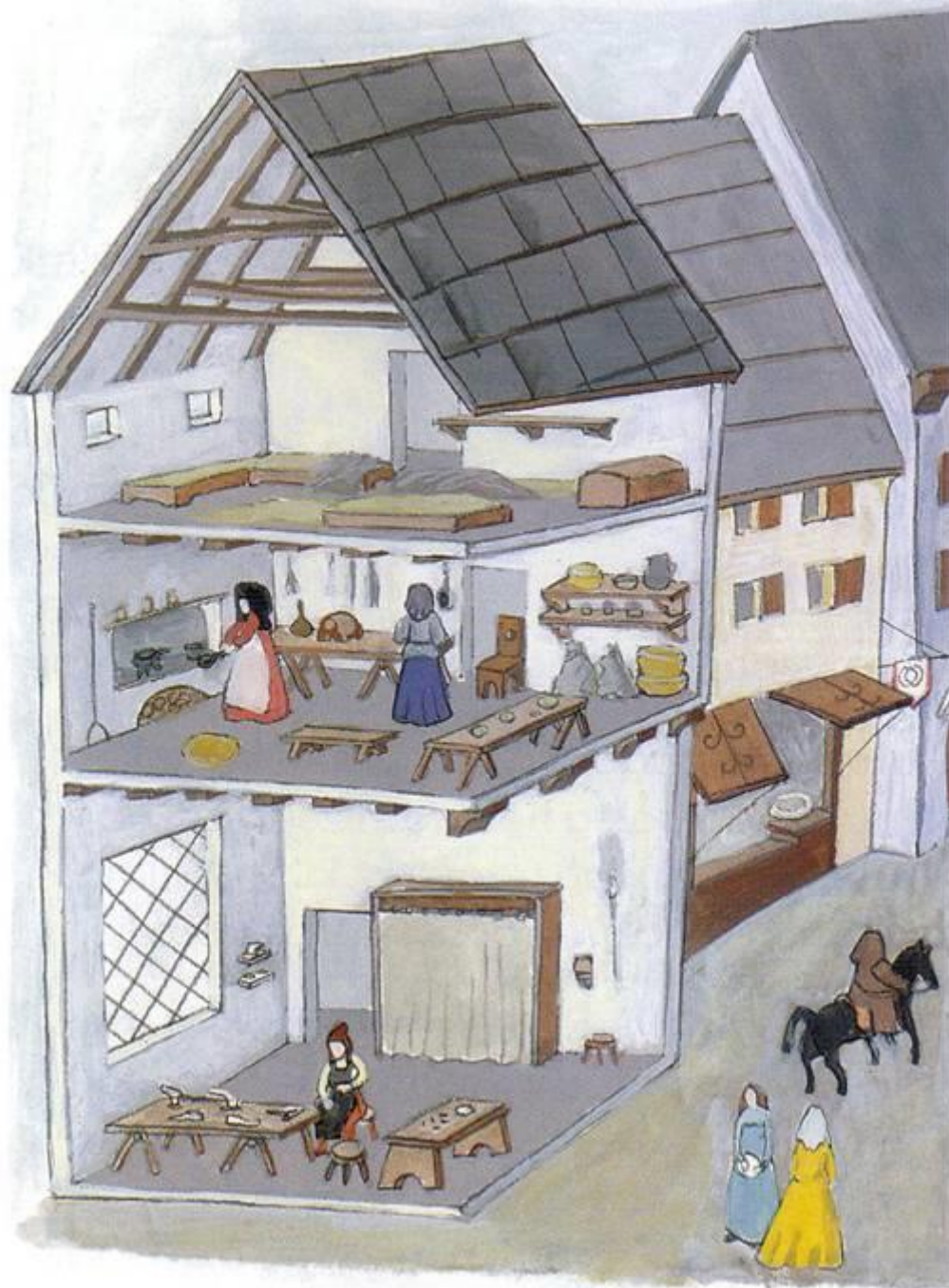

Sramotilni steber iz Podčetrka

Delovni dan se je začel zgodaj: od četrte do šeste zjutraj, odvisno od letnega časa. Luči so po mestu pogasili od sedme do devete zvečer. Po tej uri so zaklenili mestna vrata in od prebivalcev je oblast pričakovala, da ležejo k počitku.

V pritličju mestne hiše je bila delavnica z oknom na ulico. V prvem nadstropju so bili bivalni prostori: kuhinja z odprtim ognjiščem, lesenimi klopmi ob stenah, mizo ter stoli. V večji sobi je bila postelja in skrinja. Otroci so spali v manjši sobi. V drugem nadstropju je bilo skladišče, tam so spali tudi vajenci in služinčad. Prali so na dvorišču. Velika pridobitev je bil lasten vodnjak, sicer so vodo nosili iz mestnega vodnjaka. Umivali so se v javnih kopališčih.

Veselili so se mestnih SEJMOV, saj je bilo tam kaj videti: od potujočih zabavlačev do trgovcev, ki so na stojnicah ponujali najrazličnejše reči.

Vsako mesto je imelo en dan v tednu določen za TRŽNI DAN, SEMANJI DAN pa so imeli še ob praznikih Sv. Jurija, Sv. Ožbolta,.. Ob teh dneh je veljal TRŽNI MIR.

Ponovi:

IZ ŽIVLJENJA V MESTIH

- Prva mesta so nastala ob pomembnih VODNIH ali KOPNIH poteh. Pogosto so bili v bližini tudi gradovi. Lastnik gradu je trgovcem in obrtnikom dovolil, da so si na teh krajih zgradili hiše. **Nastala so prva mesta, ki so jih obdali z obzidjem.**
- Mestni prostor je bil omejen, zato so hiše gradili tesno druga ob drugi. Zgrajene so bile iz kamna in lesa, zato je večkrat prihajalo do požarov. Ulice so bile ozke in blatne. Zato je velikokrat razsajala kuga.
- Da so se meščani počutili varnejše pred napadalci, so mesto obdali z obzidjem.
- Osrednji del mesta je mestni trg z **mestno hišo in zvonikom ter vodnjak.**
- Vsako mesto je imelo svoj grb in mestni pečat.
- Vsako mesto je imelo en dan v tednu določen za TRŽNI DAN, SEMANJI DAN pa so imeli še ob praznikih Sv. Jurija, Sv. Ožbolta,.. Ob teh dneh je veljal TRŽNI MIR.

Tvoja današnja naloga:

V zvezek nariši in opiši grb svoje občine.